MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Demarit ajoivat jo ohi ja persutkin näykkivät Stubbin polvihousujen persausta. **JUHANI ARO DEMOKRAATISSA**

Metsäteollisuuden nousulle vauhtia

Metsäalan asiantuntijoiden perustama Finnpulp-yhtiö ilmoitti maanantaina suunnittelevansa Kuopioon jättimäistä sellutehdasta. Hankkeen kustannusarvio on noin 1,4 miljardia euroa ja puuta tarvittaisiin noin viisi miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

Kuopioon suunnitteilla oleva investointi on jatkoa Metsä Groupin suunnittelemalle 1,1 miljardin euron biotuotetehtaalle Äänekoskelle. Yhteensä uudet laitokset tarvitsisivat puuta vuosittain noin kymmenen miljoonaa kuutiota.

Molemmat jättihankkeet ovat vielä suunnitelmia, mutta ne osoittavat, että metsäteollisuus on kokemassa renessanssia. Suunnitteilla olevien lisäksi metsäteollisuus on jo päättänyt satojen miljoonien investoinneista.

Ei ole kovin montaa vuotta, kun metsäteollisuudessa oli aivan erilaiset tunnelmat. Sellu- ja paperitehtaita suljettiin eikä uusiin investointeihin Suomeen uskonut kukaan. Kvartaalitaloudessa ei tuntunut olevan tilaa perinteiselle teollisuudelle.

Nyt tilanne on aivan toinen. Vaikka suuret sellutehdasinvestoinnit ovat vasta suunnitteluasteella, keskustellaan kiivaasti siitä, ettei puuta riitä kaikille. Jos sekä Äänekosken että Kuopion investoinnit toteutuisivat, pelätään jo etukäteen, että kilpailu raakapuusta kiristyisi.

Metsäteknologian professori Antti Asikainen Luonnonvarakeskuksesta sanoo tässä lehdessä, että puuta riittää myös uusille sellutehtaille.

MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtajan Mikko Tiirolankin mielestä Suomessa on tilaa uusille suurille metsäteollisuusinvestoinneille senkin jälkeen, kun nyt suunnitteilla olevat mahdollisesti saadaan toteutettua. Erityisesti Pohjois-Suomessa olisi uudelle puunjalostukselle sekä tilaa että tarvetta.

Ei ole sattumaa, että Finnpulpin suunnitelmat julkaistiin nyt. Hallitus antoi hiljattain eduskunnalle lakiesityksen metsähakkeen tukiuudistuksesta. Eduskunnan on tarkoitus päättää asiasta vielä ennen vaaleja.

Esityksen valmisteluvaiheessa metsäteollisuus oli kiivaasti sitä mieltä, että teollisuudelle kelpaava puu pitää jättää kokonaan tuen ulkopuolelle. Hallitus taipui osin teollisuuden vaatimuksille ja rajasi esityksessään järeän puun haketukea.

MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja Mikko Tiirola toivoo investointeja myös Pohjois-Suomeen.

Teollisuuden huoli puun riittävyydestä on vähintäänkin ennenaikaista. Pohjois-Suomessa kuitupuun kysyntä on lähes olematonta eikä tilanne ole paljoa parempi muuallakaan. Suomen metsiin on jäänyt 2000-luvulla hakkuusäästöjä 15 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Niistä riittää puuta suunnitteilla olevien sellutehtaiden tarpeisiin.

Jos puusta kuitenkin tulee pulaa, ei raakapuun tuonti ole mikään uusi asia. Esimerkiksi vuonna 2013 Suomeen tuotiin puuta 11,4 miljoonaa kuutiometriä.

Toteutuessaan metsäteollisuuden suuret investoinnit ovat joka tapauksessa kova haaste metsänomistajille. Jotta puuta riittää myös tulevaisuudessa, pitää metsien hoitoon suhtautua nykyistä ammattimaisemmin.

On sekä metsänomistajien että koko kansantalouden kannalta suoranaista haaskausta, että hyvin hoidettujen metsien osuus on pudonnut 1990-luvun alun 40 prosentista 28 prosenttiin. Suomessa on noin viisi miljoonaa hehtaaria metsää, joissa ei ole tehty mitään 30 vuoteen. On huolestuttavaa, että metsänviljely oli viime vuonna historiallisen vähäistä.

Jo nyt on selvää, että uusiutuviin raaka-aineisiin perustuva biotalous on tulevaisuuden tekijä. Hoitamalla metsiä hyvin ja puuta jalostamalla Suomi saadaan uuteen nousuun.

Metsien hoitoon suhtauduttava nykyistä ammattimaisemmin.

Kiurun sanat ja teot

Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiurulla (sd.) on herännyt huoli Suomen harvenevasta lukioverkosta. Kiuru pelkää, että kunnat säästöpaineissaan edelleen lakkauttavat maaseudun pieniä lukioita (MT 2.2.).

Ministerin huoli on varmasti aiheellinen, mutta sen aitoutta sopii epäillä. Kiurulle ei pitäisi olla epäselvää, mistä pienten lukioiden lakkautusuhka johtuu.

Ei ole kuin pari kuukautta, kun hallitus teki esityksensä toisen asteen koulutuksen uudistuksesta. Tavoitteena on säästää lukio- ja ammattikoulutuksen rakenteista yhteensä 260 miljoonaa euroa.

Kuntien taloustilanne tuntien ei ole vaikea päätellä, mihin rahoituksen väheneminen johtaa. Valtion säästöpaineet tunnetaan kunnissa kiusallisen hyvin. Siksi on Kiurulta melkoista höperehtimistä varoitella sormi pystyssä kuntapäättäjiä palvelujen karsimisesta.

Ministeri järjestää varmuuden vuoksi kuntien opetustoimelle myös ylimääräisen nöyryysharjoituksen. Kunnat nimittäin joutuvat hakemaan tänä vuonna opetuksen järjestämislupansa uudelleen.

Monet opetustuloksillaan menestyneet maaseudun oppilaitokset pelkäävät lupiensa puolesta. Jos opetuksen keskittäminen suuriin yksiköihin ei onnistu kovilla säästövaateilla, järjestämislupien perumisella se onnistuu varmasti.

Kiuru on sinänsä hyvällä asialla kannustaessaan kuntia yhteistyöhön myös lukio-opetuksen järjestämisessä. Kunnissa tämä saatetaan silti kokea hieman turhauttavana.

Useimmissa kunnissa tehdään kaikki voitava, jotta tasokas jatko-opetus peruskoulun jälkeen ei vaatisi nuorten muuttoa pois kotoa.

VIERASYLIÖ

Normitalkoilla uutta puhtia yhteiskunnan rakentamiseen

Tarpeettomina pidettyjen säädösten, liiallisten lakien ja turhien pykälien karsiminen on herättänyt paljon kiinnostusta viime aikoina.

Tähän keskusteluun liittyen Suomen ympäristökeskuksen Sivuvaikutukset hallintaan -hanke järjesti syksyllä 2014 verkkokyselyn, johon vastanneet yli 400 kansalaista kertoivat näkemyksensä ongelmallisimpana pitämästään ympäristösäädöksestä.

Useimmin vastauksissa nousivat esiin haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyä koskevat säädökset, jotka olivat kyselyn ajankohtana muutenkin esillä julkisuudessa.

Jätevesisäädöksiin kohdistui perustavanlaatuista kritiikkiä, mutta myös turhia huolia. Ne kohdistuivat ennen muuta lainsäädännön alkuvaiheen ongelmiin, joita on sittemmin korjattu.

Selkeää viestintää ja neuvontaa jätevesiä koskevista vaatimuksista kannattaa edelleen jatkaa tarpeettomien huolien poistamiseksi.

Myös erilaiset väärinkäsitykset olivat vastauksissa melko yleisiä.

Osa vastaajista esimerkiksi piti asetuksen tavoitetta Itämeren suojelusta suorastaan järjettömänä, vaikka tosiasiassa nykyisen asetuksen ensisijaisena tavoitteena on nimenomaan oman lähiympäristön suojelu.

Epäilyt pienpuhdistamojen teknisestä toimimattomuudesta elivät vahvoina, vaikka nykyisin on jo tarjolla hyvin toimivia ratkaisuja. Aiemmat ongelmat kummittelevat edelleen epäluuloa aiheuttaen.

Vastauksissa kyseenalaistettiin asetuksen kustannustehokkuus ja kritisoitiin ravinteiden kierrätysmahdollisuuksien heikentymistä. Liittymispakon vesi- ja viemäriverkostoon koettiin joissakin tapauksissa kohtelevan kiinteistönomistajia epäoikeudenmukaisesti.

Kommenttien kirjo oli lavea

Luonnonsuojelu oli toinen aihepiiri, joka sai kyselyssä runsaasti kritiikkiä osakseen.

1990-luvun Natura-keskustelun kuohut näkyivät epäluottamuksena ympäristöhallintoa kohtaan. Kipukohtia ovat muun muassa suojeltujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen sekä metsästysoikeuksien rajoittaminen.

Paljon kohua herättäneet hehkulamppujen myyntikielto ja kotien energiatodistus nostettiin esiin vain muutamissa vastauksissa. Tämä voi johtua siitä, että nämä aiheet eivät kyselyajankohtana olleet näkyvästi julkisuudessa esillä. Huonolaatuisten energiansäästölamppujen aiheuttama kritiikki on myös laimentumassa, kun paremmat led-lamput ovat nousseet uudeksi vaihtoehdoksi.

Toiveista huolimatta ympäristösääntely tuskin vähenee.

Melusäädöksiä pidettiin liian tiukkoina esimerkiksi autourheiluun kohdistuvien rajoitusten takia. Toisaalta meluun liittyviä säädöksiä moitittiin liian löysiksi varsinkin tuulivoimaloiden aiheuttamiin haittoihin liittyen.

Osa vastaajista piti ympäristönormeja kohtuuttoman löysinä.

Esiin nousi varsinkin kaivostoiminta ja Talvivaaran kaivoksen ongelmat. Puolustajia löytyi jopa paljon parjatulle haja-asutusalueiden jätevesilainsäädännölle, jonka ongelmaksi nähtiin joissakin vastauksissa pikemminkin asetuksen arvaamattomat muutokset ja kunnittain vaihtelevat tulkinnat kuin liian tiukat vaatimukset.

Tarvitaan yhteisiä näkemyksiä

Yhteistä säveltä on vaikea löytää, jos keskitytään mielipiteiden ääripäihin.

Kun yhden vastaajan mielestä sääntelyn ainoa ongelma on se, että ympäristöhallinnolla on liian vähän rahaa kunnolliseen toimeenpanoon ja valvontaan, niin toisen mielestä koko ympäristöhallinto voitaisiin lopettaa yhteiskunnalle haitallisena. Tällaisia näkemyksiä on vaikea sovitella yhteen millään keinolla.

Valtaosa vastauksista kuitenkin antoi toivoa siitä, että vuoropuhelu on mahdollista. Rakentavaa keskustelua peräänkuulutti esimerkiksi vastaaja, jonka mukaan ”Ympäristöä ja vesiä ei pelasteta yksin toimintaa lamauttavilla säännöillä, vaan oikeiden menetelmien esittämisellä, sekä kohdennetulla neuvonnalla.”

Hallinnolla ja poliittisella päätöksenteolla pitää olla kuuntelukykyä, joka auttaa seulomaan esiin oleellisen kritiikin.

Ongelmana on, että median ja erityisesti sosiaalisen median esiin nostamista epäkohdista voi tulla niin vuolaita palauteryöppyjä, ettei niiden kunnolliseen perkaamiseen riitä mitkään resurssit.

Selväsanainen viestintä ja huolellisesti valmisteltu, johdonmukainen lainsäädäntö auttavat vähentämään kritiikkiä jo ennakolta. Tämä puolestaan helpottaa oleellisen kritiikin esiin pääsyä ja huomioon ottamista.

Yksinkertaisimmillaan kyse on siitä, että jo olemassa olevat ohjeistukset ja perustelut esitetään selkosuomella ja ne löytää helposti.

Yhteiskunta ei tule valmiiksi

Toiveista huolimatta ympäristösääntelyn kokonaismäärää tuskin pystytään vähentämään. Pikemminkin käy päinvastoin, sillä vain harvoja ympäristöongelmia on saatu taltutettua, eivätkä pelkkään vapaaehtoisuuteen perustuvat keinot näytä tehoavan juuri minkään ongelman ratkaisemisessa.

Uusia säädöksiä tarvitaan koko ajan vanhojen tilalle niin ympäristöpolitiikassa kuin muuallakin yhteiskunnassa.

Säädösten huolellinen suunnittelu, nykyistä kattavammat ennakkoarvioinnit ja tilapäiset kokeilut rajatulla alueella voisivat parantaa uusien säädösten laatua. Tällöin mahdollisiin ongelmakohtiin voitaisiin puuttua ennen kuin säädökset pannaan toimeen täysimittaisesti.

Normitalkoot on viimeaikaisessa keskustelussa ymmärretty sääntelyn vähentämiseksi.

Perinteisesti talkoita on järjestetty, kun on haluttu rakentaa jotakin. Normitalkootkin kannattaa ymmärtää yhteisenä ponnistuksena, jossa tarkoituksena ei ole hajottaa, vaan rakentaa entistä paremmin toimivia normeja ja säädöksiä.

JARI LYYTIMÄKI

Kirjoittaja on Suomen ympäristökeskus SYKEn vanhempi tutkija. Kyselyn yhteenvetoraportti löytyy osoitteesta www.syke.fi/hankkeet/siha

PÄIVÄN KUVA

HELENA OKKONEN

Lunta tulvillaan

Lunta on viime aikoina tupruttanut urakalla kautta Suomen. Maan pohjoisosissa lunta on keskimääräistä enemmän, Kainuussa paikoin jopa yli metrin. Sotkamon Parkuankylällä luminietokset peittävät jo rakennuksiakin tehokkaasti.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: STINA HAASO

Vääränlaiset äidit ammutaan somessa

Jos en olisi kuiva absolutisti, olisin sunnuntai-iltana poksauttanut oikean sampanjapullon auki. Hallituksen perhepaketti kaatui. Harvoin olen mistään poliittisesta päätöksestä ollut niin iloinen.

Kun Kataisen hallitus kertoi suunnittelevansa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista ja kotihoidontuen jakamista tasaisemmin äidin ja isän kesken, hyvin monen äidin verenpaineet nousivat.

Etenkin kotihoidontukeen kajoaminen on herättänyt sosiaalisessa mediassa jatkuvaa kuohuntaa. Enemmän kuin hallituksen jo toteuttama lapsilisien leikkaus.

Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen sen sijaan jakoi voimakkaasti äitien rivit. Suunnitelma rajata esikoisen päivähoito-oikeus osa-aikaiseksi, jos äiti tai isä on kotona pikkukakkosen kanssa, sai monen perheen hyväksynnän.

Osa piti ajatusta reiluna. Ei äitiysloman kuulu olla lomaa. Ei kivaa saatikka mukavaa. Äidillä ei kuulu olla vapaa-aikaa, ei edes vapaata hetkeä. Äidin kuuluu uhrautua, nauttia valitsemastaan tehtävästä.

Eihän tässä yhteiskunnassa kukaan pakota tekemään lapsia. Jos olet levittänyt jalkasi, hoidat itse myös jälkiseuraamukset.

Äiti on äidille pahin susi. Vain äidit kykenevät kritisoimaan toisiaan niin, että joka lause osuu navan alle.

stina.haaso@maaseuduntulevaisuus.fi

On puhuttu latteäideistä, jotka pistävät esikoisen kylmästi päiväkotiin ja lähtevät uusi vauva vaunuissaan kahvittelemaan rattoisasti mammakavereidensa kanssa. Eihän sellainen käy.

Jostain syystä ne, jotka ovat tätä oikeuttaan käyttäneet, ovat olleet yllättävän hiljaa. On ollut noloa myöntää, että uuden vauvan myötä omat turvaverkot eivät olekaan riittävän vahvat, että äiti selviytyisi kotona yksin kahden lapsen kanssa.

Tunnettu tosiasia on se, että juuri pikkulasten isät tekevät pisintä päivää töissä. Kun töiden perässä on usein vielä pakko muuttaa, entistä useampi lapsiperhe elää paikkakunnalla, missä suvun suoma tukiverkko puuttuu. Ei ole ketään, joka tulisi pelastamaan.

On vaikeaa myöntää, että ei kykene hallitsemaan lasten myötä syntyvää kaaosta. Äitiys pakottaa jo yhden lapsen kohdalla hyväksymään sen, että koti ei enää ole entinen rauhan tyyssija.

Kun huushollissa on kaksi vaippaikäistä, elämä on jatkuvaa ruuanlaittoa, tiskiä, pyykkiä, siivoamista. Ja samaan aikaan pidät ne lapset poissa toistensa kimpusta. Yrität keksiä viihdettä.

Kun vielä toiset äidit toitottavat omaa loistavaa kasvatustyötään ja postaavat Facebookin täydeltä pullantuoksuisia kuvia seesteisestä perhe-elämästään, oman jaksamisensa äärirajoilla päivästä toiseen rimpuileva äiti vain miettii: Mikä minussa on vikana, kun en jaksa?

Päivähoito on ainoa yhteiskunnan palvelu, joka on ollut tarjolla kaikille lapsiperheille. Ihan kaikille.

Kunnallinen kotiapu on kyllä olemassa ja nimellisesti se kuuluu kaikille lapsiperheille, mutta todellisuus on toinen.

Kunnan lastenhoitajien resurssit on pakko suunnata akuuttien tulipalojen sammuttamiseen. Jos perheeseen ei ole syntynyt sairasta tai vammaista lasta, kaksosia tai äiti ei ole yksinhuoltaja, tarjolla on pääsääntöisesti pelkkää eioota.

Jos subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaus olisi runnottu läpi, ainoa tapa tavallisen väsyneen äidin pitää edes päivähoidon suomasta hoitoavusta kiinni olisi ollut tehdä itsestään lastensuojeluilmoitus.

Äiti on äidille pahin susi. Vain äidit kykenevät kritisoimaan toisiaan niin, että joka lause osuu navan alle.

Hallituksen perhepaketin suunnittelu toi tämän hyvin esiin.

Suomalainen äitikansa ei kykene muodostamaan yhteisrintamaa, joka puolustaisi sekä kotiäidin että uraäidin, imettävän äidin ja pulloäidin, ydinperheäidin sekä yh-äidin oikeuksia.

Keskustelu subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta ja kotihoidontuen uudelleenjaosta on onnistunut näyttämään, kuinka kaukana rivistöt ovat toisistaan.

Ihan kuin toiselta puolelta otettaisiin jotain pois, jos toista puolta joku tukee. Vain äidit ryhtyvät kiillottamaan omaa ylivertaisuuttaan toisiin äiteihin verrattuna, kun pitäisi vetää yhtä köyttä. Eri mieltä olevat vääränlaiset äidit ammutaan somessa.

Eivät eläkeläiset ja ikääntyvät sorru ampumaan omiaan, syylliset ja leikkausten kohteet löydetään muista ryhmistä. Miksei perhepolitiikassa voisi löytyä samanlaista yhteistä näkökulmaa?

En ihmettele, että työikäiset perheet ovat päätyneet menettäjiksi nyt joka saralla – emmehän saa aikaiseksi yhteistä puolustusta missään asiassa!

LEHTIKATSAUS

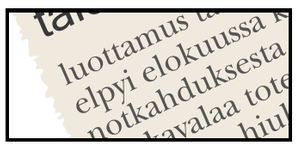

20 sentillä kotimaiseen

Ilkka kehuu maakunnan agrologiopiskelijoiden esimerkkiä. *”Kun Seinäjoen ammattikorkeakoulussa agrologeiksi opiskelevia alkoi tympäistä ulkomaiset raaka-aineet lautasillaan, he eivät tyytyneet pelkkään valittamiseen vaan ryhtyivät aktiivisesti muuttamaan ruokalautasensa sisältöä.*

Agrologit saivat mukaansa kaikki Seamkin opiskelijat. Ateriapalveluista vastaavan yrityksen, Seamkin henkilöstön ja opiskelijakunnan yhteisessä ruokailutoimikunnassa piti asiaa hioa vuoden verran.

Lopputulos on, että opiskelijat maksavat ateriastaan 20 senttiä aiempaa enemmän, mutta ruuan alkuperä on taatusti kotimainen.

Seamkin opiskelijoiden ruokaprojektissa on opiksi otettavaa kaikille. Elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostamiseksi voi tehdä muutakin kuin kirjoittaa kannanottoja ja virittää keskustelua. Opiskelijoille on annettava pisteet siitä, että he ovat olleet myös valmiit maksamaan vaatimuksestaan.

Jos 20 sentillä lisätään suomalaisten ruokaturvaa ja työpaikkoja, hinta kannattaa maksaa. Tulevat agrologit tietävät, missä kotimainen ruoka kasvaa ja haluavat kasvupaikkojen säilyvän. Pieni muutos antaa ison hyödyn.”

Ahmojen siirto kelpo ratkaisu

Lapin Kansa jakaisi maakunnan ahmakantaa etelämmäksi. *”Erityisesti poromiehet kärsivät pedoista. Pedot syövät poroja, mikä näkyy poromiesten kukkarossa.”*

”Ajatus ahmojen siirtämisestä poronhoitoalueelta Keski-Suomen ja Pohjois-Savoon onkin erittäin kannatettava. Poronhoitoalueen ulkopuolella ahma ei aiheuta mitään ongelmia, joten siirtäminen on perusteltua.”